

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 stycznia 2021r. znak (...), uzupełnioną na żądanie sądu w dniu 8 września 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że pracodawca prawidłowo ustalił na kwotę 5773, 91 zł podstawę wymiaru przysługującego A. P. od dnia 1 grudnia 2019r. świadczenia (zasiłku chorobowego), przeliczając tę podstawę bez dalszego uwzględnienia przysługującego pracownicy do dnia 30 listopada 2019r. dodatku specjalnego (k. 3, 23 akt zasiłkowych).

A. P. wniosła o zmianę tej decyzji domagając się ustalenia podstawy świadczenia na dotychczasowym poziomie tj. z uwzględnieniem dodatku specjalnego i wskazując, że wobec nieprzerwanego okresu pobierania przez nią zasiłku chorobowego ponownemu przeliczaniu podstawy sprzeciwia się regulacja art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania.

Obie strony wystąpiły o koszty procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

A. P., zatrudniona w Urzędzie Miejskim w S. pobierała od dnia 4 września 2019r. zasiłek chorobowy w związku z niezdolnością do pracy.

Świadczenie wypłacał płatnik składek. W podstawie tego świadczenia (6694, 33 zł) uwzględniano najpierw wszystkie jego składniki wypłacane w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc zachorowania. Za okres od dnia 1 grudnia 2021r. zakład pracy wypłacał jednak świadczenie od niższej, przeliczonej na nowo podstawy (5773, 90 zł) nie uwzględniając wśród składników dodatku specjalnego w kwocie 1600 zł.

Niesporne, nadto zaświadczenie płatnika składek dla celów zasiłkowych, karta zasiłkowa – k. 8 akt zasiłkowych, tabele podstawy wymiaru – k. 9, 11 akt zasiłkowych

Dodatek wliczany tylko okresowo do podstawy świadczenia był powódce przyznany w dniu 17 stycznia 2019r. na okres 2 stycznia 2019r. – 31 grudnia 2019r. w stałej wysokości 1600 zł brutto miesięcznie w związku z okresowym zwiększeniem obowiązków służbowych, a podstawę decyzji pracodawcy stanowił § 18 regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miasta S. zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Niesporne, nadto pismo pracodawcy o przyznaniu dodatku – k. 10

Dodatek specjalny, również przyznany przez pracodawcę okresowo, ubezpieczona pobierała także wcześniej - w okresie 1 lutego 2018r. – 31 grudnia 2018r.

Niesporne, nadto pismo pracodawcy o przyznaniu dodatku – k. 10

W okresie trwającej niezdolności A. P. do pracy pracodawca pismem z dnia 14 listopada 2019r. cofnął pracownicy od 1 grudnia 2019r. przyznany uprzednio do końca roku kalendarzowego dodatek specjalny.

Niesporne, nadto pismo pracodawcy ubezpieczonej – k. 12

Ta decyzja warunkowała ponowne przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie nie podlegało uwzględnieniu.

Okoliczności objęte ustaleniami sądu pozostawały w tej sprawie bezsporne i zostały przyjęte na podstawie zgromadzonych dokumentów, których rzetelność i autentyczność nie były kwestionowane.

Spór stron dotyczył wyłącznie kwestii prawnej i wynikał z odmiennej interpretacji znajdujących zastosowanie dla ustalania podstawy wymiaru świadczenia przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (na dzień decyzji t.j. Dz.U. 2020.870 ze zm.), zwanej dalej ustawą zasiłkową. Sprowadzał się on do odmiennej oceny stron co do dopuszczalności, w świetle wskazanych regulacji, modyfikacji (przeliczenia na nowo na dalszy okres) podstawy wymiaru zasiłku już w okresie pobierania tego świadczenia wskutek odpadnięcia jednego ze składników wynagrodzenia po okresie, z którego przychód uwzględniany był przy wyliczaniu dotychczasowej podstawy.

W myśl art. 36 ust. 1, 2 i 4 ustawy zasiłkowej podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy albo gdy okres zatrudnienia jest krótszy za pełne miesiące kalendarzowe ubezpieczenia, przy czym chodzi o wynagrodzenie uzyskane u płatnika składek w okresie nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego, w trakcie którego niezdolność wystąpiła.

Zgodnie natomiast z art. 41 ust. 2 i 3 wskazanej ustawy składników wynagrodzenia przysługujących w myśl umowy o pracę lub innego aktu, na podstawie którego powstał stosunek pracy, tylko do określonego terminu oraz składników, których wypłaty zaprzestano na podstawie układu zbiorowego lub przepisów o wynagradzaniu, nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego należnego za okres po tym terminie.

Na tę właśnie regulację powołał się organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

Ubezpieczona wskazywała, iż przepis ten nie znajduje zastosowania w jej sytuacji, bowiem składnik wynagrodzenia w postaci dodatku specjalnego przestał jej przysługiwać nie w okresie, z którego wynagrodzenie podlegało - w myśl art. 36 ust. 1 ustawy zasiłkowej - wliczeniu do podstawy wymiaru zasiłku, a już w okresie pobierania świadczenia. W tej sytuacji, jej zdaniem, nie powinno dojść do przeliczenia podstawy wymiaru z uwagi na regulację zawartą w art. 43 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z tym przepisem w ówczesnym brzmieniu (w międzyczasie doszło do zmiany regulacji) podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju, nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

Sąd nie podziela stanowiska odwołującej się.

Stosowanie art. 43 ustawy zasiłkowej budzi rozbieżności w orzecznictwie. Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę prezentuje pogląd, iż wskazany przepis nie znajduje zastosowania w każdej sytuacji, a tylko wówczas, gdy nie koliduje z innymi regulacjami dotyczącymi ustalania podstawy wymiaru. Nie może być on czytany w oderwaniu od pozostałych przepisów – traktowany jako wyjątek wyłączający ich stosowanie.

Wykładnia systemowa wyłącza taką interpretację.

Pamiętać należy, że zasiłek chorobowy (także opiekuńczy, macierzyński) stanowi rekompensatę za wynagrodzenie utracone w związku z okresową niemożnością wykonywania pracy warunkowaną określonymi zdarzeniami. Stąd powiązanie jego wysokości z trwającym tytułem ubezpieczenia (art. 36 ust. 4 ustawy zasiłkowej). Uznanie, iż art. 43 ustawy zasiłkowej (umiejscowiony w rozdziale dotyczącym podstawy wymiaru świadczeń dla pracowników, ale znajdujący odpowiednie zastosowanie i do innych ubezpieczonych na mocy odesłania zawartego w art. 48 ust. 1 ustawy zasiłkowej) wprowadza zakaz ustalenia na nowo podstawy wymiaru świadczeń w każdej sytuacji, gdy przerwa między okresami zasiłków nie występowała albo była nie dłuższa niż 3 miesiące (aktualnie tylko miesiąc), pozostawałoby w sprzeczności z funkcją zasiłku. Chociażby bowiem w przypadku zmiany zatrudnienia pomiędzy okresami pobierania świadczeń polegającej na nawiązaniu stosunku pracy z istotnie wyższym lub istotnie niższym wynagrodzeniem niż

poprzednio uznanie to oznaczałoby albo nieuzasadnione pokrzywdzenie ubezpieczonego albo jego uprzywilejowanie polegające na otrzymaniu zbyt niskich lub zbyt wysokich w stosunku do wynagrodzenia, jakie zastępują, świadczeń. Nadto zaś pozostawało w sprzeczności z regulacją o ustalaniu podstawy wymiaru z trwającego tytułu ubezpieczenia.

Rozumienie regulacji z art. 43 ustawy zasiłkowej jako bezwzględnego zakazu przeliczania podstawy wymiaru nie pozwalałoby też chociażby na obniżenie tejże po ustaniu ubezpieczenia (art. 46 ustawy zasiłkowej), jeżeli ustanie to nastąpiło już w okresie pobierania zasiłku. Ani wykładnia językowa ani celowościowa art. 46 ustawy zasiłkowej (uwzględniająca wspomnianą przez sąd funkcję kompensacyjną zasiłku) nie pozwala na przyjęcie, by przepis znajdował zastosowanie tylko do tej grupy ubezpieczonych, u których podstawa zasiłku chorobowego jeszcze nie była ustalona.

Niemożliwym byłoby też, przy proponowanej przez odwołującą się interpretacji, ustalenie na nowo podstawy wymiaru w przypadku podwyższenia czy obniżenia wymiaru czasu pracy (art. 40 ustawy zasiłkowej).

Wprowadzenie regulacji art. 43 ustawy zasiłkowej nie miało na celu zapobiec zmianom wysokości świadczenia wypłacanego bez przerwy albo ze stosunkowo krótkimi przerwami, a warunkowane było założeniem, że dochód pracownika z reguły nie ulega takim wahaniom, by podstawa wymiaru zasiłku przysługującego za przypadające krótko po sobie lub bezpośrednio po sobie okresy zmieniała się istotnie i zmierzało do uproszczenia procedury zasiłkowej. Regulacja ta nie może wyłączać ogólnej (wynikającej z całokształtu unormowań) zasady powiązania wysokości świadczeń z uśrednioną wysokością wynagrodzenia, które pracownik otrzymałby, gdyby nie chorował. Znajdzie ona zatem w przypadku pracowników zastosowanie tylko wówczas, gdy ustawodawca nie wskazał sytuacji szczególnej nakazującej odstępstwo od sposobu liczenia podstawy zasiłków określonej w art. 36 ustawy zasiłkowej (i dwóch kolejnych przepisach).

Taką sytuację szczególną, poza określonymi w art. 40 i 46 ustawy zasiłkowej przewiduje właśnie art. 41 ust. 2 i 3 tej ustawy.

Zresztą sama wykładnia językowa tego przepisu przeczy, by znajdował on zastosowanie wyłącznie wówczas, gdy okres, na jaki przyznany był dany składnik wynagrodzenia, upłynął jeszcze przed czasem rozpoczęcia korzystania z zasiłku. Gdyby taki był zamysł ustawodawcy raczej przyjąłby regulację typu „nie uwzględnia się w podstawie wymiaru składników wynagrodzenia przyznanych tylko do określonego terminu upływającego przed dniem nabycia prawa do zasiłku”. Tymczasem zdecydował się on użyć sformułowania: „składników wynagrodzenia przysługujących (...) tylko do określonego terminu nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego należnego za okres po tym terminie” Sformułowanie to wskazuje, że upływ terminu, do którego przyznano dany składnik wynagrodzenia, zawsze rzutuje na wysokość zasiłku wypłacanego za okres po tym terminie niezależnie od tego, kiedy termin tak upłynął.

Mając na uwadze wszystko powyższe sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania jako nieuzasadnione

Efektom tego rozstrzygnięcia było obciążenie ubezpieczonej zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. kosztami procesu odpowiadającymi stawce minimalnej wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika w sprawach o świadczenia z ubezpieczeń społecznych określonej w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018.265)

W realiach sprawy zbytecznym było rozważanie charakteru wskazanego składnika wynagrodzenia pod kątem regulacji z art. 41 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Dla porządku można tylko wskazać, że dodatek specjalny nie był wypłacany ubezpieczonej za czas choroby. W aktach nie ma wprowadzienia regulaminu wynagradzania obowiązującego u pracodawcy, nie jest to jednak przeszkodą do sięgnięcia po ten akt umieszczony w (...). § 18 ust. 5 regulaminu nie wymienia wśród okresów nieświadczenia pracy, za jaki jest wypłacany dodatek, okresów pobierania zasiłków z ubezpieczenia chorobowego.

Pracodawca ubezpieczonej nie spełnia warunków uznania go za zainteresowanego w niniejszej sprawie, stąd sąd nie zawiadamiał go o postępowaniu. Wprawdzie wynik postępowania rzutuje na wysokość wypłacanego ubezpieczonej świadczenia, jednak płatnik zasiłku nie pokrywa tego świadczenia z własnych środków, a rozlicza je w poczet składek na ubezpieczenie społeczne, które zobligowany jest odprowadzić. Przyjęcie, że pracodawca będący płatnikiem zasiłku ma status zainteresowanego tylko z tego tytułu prowadziłoby do niedopuszczalnych skutków. W sprawach zasiłkowych nader często bowiem materiał dowodowy dotyczy zdrowia pracownika czyli informacji, do których, co do zasady, pracodawca wglądu mieć nie powinien.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)